

TRENČIANSKY
SAMOSPRAVNÝ
K · R · A · J

**Koncepcia rozvoja práce s mládežou
v Trenčianskom samosprávnom kraji
do roku 2020**

November 2016

TRENČIANSKY
SAMOSPRAVNÝ
K R A J

OBSAH

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK.....	1
VYMEDZENIE POJMOV	2
ÚVOD	4
1 STRATEGICKÝ RÁMEC PRÁCE S MLÁDEŽOU V TSK	5
1.1 VÝCHODISKÁ.....	5
1.2 SWOT ANALÝZA.....	7
1.3 PRINCÍPY	8
1.4 CIEĽ.....	8
2 KEÚČOVÉ OBLASTI ROZVOJA PRÁCE S MLÁDEŽOU	9
2.1 VZDELÁVANIE	9
2.2 ZAMESTNANOSŤ	10
2.3 TVORIVOSŤ A PODNIKAVOSŤ	11
2.4 PARTICIPÁCIA	12
2.5 MLÁDEŽ A SVET.....	13
2.6 ZDRAVIE A ZDRAVÝ ŽIVOTNÝ ŠTÝL	14
2.7 OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA.....	15
2.8 SOCIÁLNE ZAČLENENIE.....	16
2.9 DOBROVOENÍCTVO	17
2.10 PRÁCA S MLÁDEŽOU	18
3 IMPLEMENTÁCIA, REALIZÁCIA A HODNOTENIE KONCEPCIE	19
ZÁVER.....	20

TRENČIANSKY
SAMOSPRÁVNY
K · R · A · J

Zoznam použitých skratiek

AIESEC	Medzinárodná organizácia študentov hospodárskych a obchodných vied (<i>Association Internationale des Etudiants en Sciences Economiques et Commerciales</i>)
CPPPaP	Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie
ČR	Česká republika
CV	Curriculum vitae (životopis)
CVČ	Centrum voľného času
DofE	Medzinárodná cena vojvodu z Edinburghu (<i>Duke of Edinburgh</i>)
EDS	Európska dobrovoľnícka služba (anglická skratka EVS z <i>European Voluntary Service</i>)
EÚ	Európska únia
EURES	Európske služby zamestnanosti (<i>European Employment Services</i>)
IUVENTA	Slovenský inštitút mládeže
KCVČ	Krajské centrum voľného času
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MVO	Mimovládna organizácia
OZ	Občianske združenie
SAAIC	Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu
SAIA	Slovenská akademická informačná agentúra
SR	Slovenská republika
SŠ	Stredné školy
TSK	Trenčiansky samosprávny kraj
UPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VŠ	Vysoké školy
VÚC	Vyšší územný celok
Z.z.	Zbierka zákonov
ZŠ	Základné školy
ŽSR	Žiacka školská rada

TRENČIANSKY
SAMOSPRAVNÝ
K R A J

Vymedzenie pojmov

Coworking	Štýl práce a podnikania vo flexibilnom kancelárskom prostredí zdieľanom s ďalšími nezávislými pracovníkmi
Erasmus+	Program Európskej únie, ktorý podporuje aktivity v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu počas programového obdobia v rokoch 2014-2020
Job shadowing	Populárny nástroj pracovného vzdelávania (pracovné tieňovanie)
KOMPAS	Manuál výchovy a vzdelávania mládeže k ľudským právam
Živá knižnica	Inovatívna metodika neformálneho vzdelávania

Úvod

Mladí ľudia vo veku do 30 rokov predstavujú podstatnú časť obyvateľstva SR. Deti a mládež majú špecifické potreby, ktoré je potrebné brať do úvahy v procese ich prípravy pre spoločenský a pracovný život. Patria k najzraniteľnejším skupinám v spoločnosti a zároveň sú cenným zdrojom jej rozvoja.

Koncepcia rozvoja práce s mládežou v Trenčianskom samosprávnom kraji do roku 2020 (ďalej len „konceptia“) je strategickým dokumentom, ktorý definuje východiská, princípy, cieľ a priority pôsobnosti kraja a iných subjektov v kľúčových oblastiach rozvoja práce s mládežou v Trenčianskom kraji.

Koncepcia pozostáva z troch hlavných častí:

Strategický rámec práce s mládežou v TSK, ktorý stanovuje východiská, princípy a cieľ regionálnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži.

Kľúčové oblasti rozvoja práce s mládežou sú rozčlenené do desiatich tematických oblastí:

1. Vzdelávanie
2. Zamestnanosť
3. Tvorivosť a podnikavosť
4. Participácia
5. Mládež a svet
6. Zdravie a zdravý životný štýl
7. Ochrana životného prostredia
8. Sociálne začlenenie
9. Dobrovoľníctvo
10. Práca s mládežou

Implementácia, realizácia a hodnotenie koncepcie.

Príprava koncepcie prebiehala participatívnym spôsobom so širokým zapojením všetkých aktérov (TSK, KCVČ v Trenčíne, ktorého súčasťou je Regionálne centrum mládeže, škôl a školských zariadení, miestnej samosprávy, zamestnávateľov, mimovládnych organizácií, mladých ľudí, žiackych školských rád, študentských parlamentov a ďalších inštitúcií).

1 Strategický rámec práce s mládežou v TSK

Strategický rámec práce s mládežou v TSK predstavuje previazaný systém východísk, princípov a cieľov regionálnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži.

1.1 Východiská

Východiskom pre spracovanie koncepcie sú skúsenosti z predchádzajúceho obdobia realizácie regionálnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži, ktoré poukázali na situáciu v oblasti práce s mládežou a zadefinovali problémy a potreby mladých ľudí v Trenčianskom kraji.

Ďalšími východiskami sú schválené dokumenty:

na národnej úrovni:

1. Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020
2. Koncepcia rozvoja práce s mládežou na roky 2016 – 2020 (schválená uznesením Vlády SR č. 16 dňa 13. januára 2016)
3. Národná správa o štátnej politike vo vzťahu k deťom a mládeži v Slovenskej republike
4. Zákon č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
5. Zákon č. 282/2008 Z.z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon o podpore práce s mládežou")

na regionálnej úrovni:

1. Stratégia rozvoja stredného odborného školstva v TSK na roky 2013 – 2020.

Zákon o podpore práce s mládežou v §5 a §6 upravuje úlohy kľúčových aktérov mládežníckej politiky na regionálnej a lokálnej úrovni.

Vyšší územný celok na úseku starostlivosti o mládež rozpracúva koncepciu rozvoja práce s mládežou a v súlade s ňou

- a) podieľa sa na získavaní a analýze informácií o mládeži vo svojej pôsobnosti,
- b) podporuje organizovanie práce s mládežou,
- c) podporuje aktivitu zdravotne postihnutej mládeže,
- d) podporuje iniciatívy v rámci práce s mládežou zamerané na
 1. poznávanie historického a kultúrneho dedičstva svojho kraja,
 2. poznávanie historického a kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky,
 3. ochranu životného prostredia,
 4. mobilitu mládeže a medzinárodnú spoluprácu,
 5. záujmové činnosti mládeže,
- e) zabezpečuje prevádzkovanie výchovno-vzdelávacích zariadení a stará sa o ich účelné využívanie,
- f) kontroluje činnosť akreditovaných vzdelávacích zariadení v oblasti práce s mládežou, ktorých je zriaďovateľom,
- g) kontroluje účelnosť využívania finančných prostriedkov poskytnutých zo svojho rozpočtu na prácu s mládežou,
- h) spolupracuje s fyzickými osobami a právnickými osobami uvedenými v § 15 ods. 2,
- i) podieľa sa na neformálnom vzdelávaní v oblasti práce s mládežou,
- j) podporuje informačné a poradenské služby pre mládež,
- k) podporuje zapojenie mládeže do dobrovoľníckej služby,
- l) podporuje spoluúčasť mládeže.

Obec na úseku starostlivosti o mládež

- a) podporuje organizovanie práce s mládežou,
- b) podporuje aktivitu zdravotne postihnutej mládeže,
- c) vytvára podmienky na rozvoj práce s mládežou,
- d) podporuje iniciatívy v rámci práce s mládežou zamerané na sedem konkrétnych oblastí,
- e) spolupracuje s právnickými osobami a fyzickými osobami uvedenými v § 15 ods. 2,
- f) podporuje zapojenie mládeže do dobrovoľníckej služby,
- g) podporuje spoluúčasť mládeže.

1.2 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
• Stratégia rozvoja odborného školstva v TSK na roky 2013-2020• Sieť mimovládnych organizácií a inštitúcií pracujúcich s mládežou: Krajské centrum voľného času – Regionálne centrum mládeže v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK• Výborná spolupráca so strednými školami• Podpora TSK• Koordinátor práce s mládežou TSK• Koordinátori práce s mládežou v niektorých mestách, komisie mládeže• Podporné grantové schémy pre mládež• Skúsenosť a odbornosť pracovníkov s mládežou• Rozvoj duálneho vzdelávania a spolupráce so zamestnávateľmi v Trenčianskom kraji• Know-how v oblasti práce s mládežou• Existencia a skúsenosti ŽŠR SŠ, koordinátorov ŽŠR• Koncepčná práca na úrovni TSK vychádzajúca z potrieb regiónu• Motivácia mladých ľudí• Existencia mládežníckych parlamentov a iných štruktúr mládeže	• Nedostatočná informovanosť a spolupráca s rodičmi• Nedostatočná štruktúra a podpora rozvoja kompetencií pracovníkov s mládežou/koordinátorov práce s mládežou na miestnej úrovni• Nedostatočné dlhodobé financovanie oblasti práce s mládežou• Nedostatočná tradícia, propagácia a podpora dobrovoľníctva• Nedostatočné využívanie grantových schém• Trvalá udržateľnosť, existencia a podpora mládežníckych parlamentov na miestnej úrovni• Nedostatočná podpora a rozvoj líderstva• Kvalita a akceptácia činnosti ŽŠR• Nedostatočná práca s mladými ľuďmi s nedostatkom príležitostí• Nedostatočná spolupráca miestnych samospráv – škôl - MVO – firiem v oblasti rozvoja komunitného života• Nedostatočná udržateľnosť motivácie mladých ľudí• Nedostatočné využívanie metód a techník neformálneho vzdelávania• Nedostatočné kariérne poradenstvo a vzdelávanie k podnikaniu
Príležitosti	Hrozby
• Existencia organizácií podporujúcich rozvoj mladých ľudí prostredníctvom ich programov• Grantové schémy• Existencia partnerstva samospráv• Rozvoj práce s mládežou miest a obcí• Existencia kvalitnej metodiky neformálneho vzdelávania a jej dostupnosť• Európske kampane pre rozvoj a podporu riešení aktuálnych tém• Národné programy• Cezhraničná spolupráca SR - ČR	• Neexistujúce ukotvenie dobrovoľníctva do 15 rokov v legislatíve• Nedostatočná štruktúra coworkingových center a nízkoprahových centier

1.3 Princípy

Posilnenie mládeže

TSK vníma mládež ako dôležitého aktéra rozvoja spoločnosti, vytvára podmienky, aby deti a mládež v kraji našli uspokojenie svojich potrieb a požiadaviek, poskytuje prostredie na kvalitnú a etickú seberealizáciu, považuje mládež za schopnú prevziať zodpovednosť za smerovanie svojho života.

Spolupráca

TSK vníma, že komplexné zabezpečenie regionálnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži je nielen úlohou samosprávneho kraja, ale aj obcí, mimovládneho a súkromného sektora, médií, vzdelávacích inštitúcií, rodiny, komunit, ako aj samotných detí a mládeže.

Participácia

TSK deklaruje, že mládež má právo aktívne sa zúčastňovať života v spoločnosti. Uvedomuje si, že prirodzená účasť mládeže na spoločenskom a politickom živote je základným predpokladom jej spoluúčasti na rozhodnutiach, ktoré sa týkajú jej súčasného i budúceho života.

Inklúzia

TSK venuje osobitnú pozornosť ochrane a podpore detí a mládeže s nedostatkom príležitostí (zo sociálne, ekonomicky, geograficky alebo kultúrne znevýhodneného prostredia, zdravotne postihnutým alebo mladým ľuďom so zdravotnými problémami).

1.4 Cieľ

Cieľom regionálnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži je vytvoriť podmienky a príležitosti pre zvyšovanie kvality života mladých ľudí žijúcich a pôsobiacich na území Trenčianskeho kraja.

TRENČIANSKY
SAMOSPRAVNÝ
K R A J

2 Kľúčové oblasti rozvoja práce s mládežou

2.1 Vzdelávanie

Cieľom vzdelávania je príprava takých zamestnancov, ktorí sa budú vedieť adaptovať na rýchlo meniacu sa realitu pracovného trhu. Nesúladsť medzi vzdelávaním a potrebami na trhu práce sa odráža aj v miere nezamestnanosti absolventov škôl. Potrebu posilniť rôznorodé vzdelávacie príležitosti potvrdzuje aj prijatie Deklarácie o uznávaní prínosu neformálneho vzdelávania v práci s mládežou, ktorú podpísalo viac ako 40 zamestnávateľov a predstaviteľov vzdelávacích inštitúcií a Memorandum o spolupráci pri rozvoji ďalšieho vzdelávania. V budúcnosti bude dôležité vytvoriť taký systém celoživotného vzdelávania, ktorého súčasťou bude funkčné prepojenie formálneho a neformálneho vzdelávania mládeže, ako aj ich vzájomné dopĺňanie sa.

Cieľ 1

Podpora a rozvoj žiackych školských rád

Opatrenia:

- Rozvoj kompetencií a informovanosti zástupcov a koordinátorov ŽŠR
- Podpora spolupráce a sieťovania ŽŠR na ZŠ a SŠ
- Podpora prenosu skúseností a vedomostí v rámci ŽŠR

Cieľ 2

Spolupráca formálneho a neformálneho vzdelávania pri rozvoji kompetencií mladých ľudí

Opatrenia:

- Podpora informovanosti o možnostiach formálneho a neformálneho vzdelávania
- Propagácia prínosov a dopadov neformálneho vzdelávania

2.2 Zamestnanosť

Mladí ľudia na svojej ceste k dospelosti čelia rôznym výzvam. Medzi najväčšie výzvy patrí nájst' uplatnenie na trhu práce. Na Slovensku je v súčasnosti evidovaných 9,5 % nezamestnaných mladých ľudí do 25 rokov veku (priemer v rámci Európskej únie je 8,6 %). Dôležitým indikátorom vážnosti situácie je podiel mladých ľudí, ktorí neštudujú, nepracujú a ani sa inak nevzdelávajú (tzv. NEET = not in education, employment or training), ktorých je na Slovensku 12,80 % (Európsky priemer v roku 2014 bol 12,30 %). Zamestnávateľia sa dlhodobo sťažujú na nízku úroveň nielen odborných, ale aj sociálnych kompetencií mladých ľudí. Uprednostňujú preto skúsenejších zamestnancov a mladí ľudia sa dostávajú do začarovaného kruhu, kedy nemajú príležitosť nadobudnúť požadované skúsenosti. Výzvou je zvyšovanie kvality odborného školstva, systému duálneho vzdelávania a najmä problematika odbornej praxe, ktorá by mladým ľuďom umožnila lepšiu pripravenosť na vstup do prvého zamestnania. Nemenej dôležitou výzvou je kvalita kariérneho poradenstva, kde je dôležitá predovšetkým spolupráca rôznych aktérov, ktorí sa na vzdelávaní a príprave mladých ľudí pre vstup na trh práce podieľajú.

Cieľ 1

Podpora odborného vzdelávania a kariérneho poradenstva

Opatrenia:

- Podpora odborného vzdelávania a duálneho systému vzdelávania
- Podpora spolupráce škola – žiak - rodič - zamestnávateľ
- Podpora a rozvoj kariérneho poradenstva
- Podpora vzniku kariérneho centra pri TSK
- Propagácia dobrých príkladov z praxe
- Podpora "Big Brother" (mladí mladým) aktivít pri informovanosti o možnostiach uplatnenia sa – spolupráca ZŠ, SŠ, VŠ (medzigeneračná spolupráca)

2.3 Tvorivosť a podnikavosť

Tvorivosť a podnikavosť patria medzi kľúčové kompetencie mladých ľudí, ktoré pomáhajú rozvíjať ich potenciál ako v zamestnaní, tak aj v podnikaní. Tvorivosť má svoje miesto v každodennom živote mladých ľudí. Pomáha mladým ľuďom nazerať na veci inými očami a otvoriť sa novým príležitostiam a spolupráci a osobnostne sa rozvíjať. Je dôležité, aby sa mladí ľudia už počas štúdia naučili tvorivému mysleniu, samostatnosti, a aby boli vedení k správnym hodnotám. Podnikavosť je schopnosť jedincov premeniť nápady na reálne činy, chopiť sa iniciatívy, niesť zodpovednosť, prijať riziko a dosahovať ciele. Podnikavosť priamo pozitívne ovplyvňuje zamestnateľnosť mladých ľudí. Tvorivý zamestnanec a mladý podnikateľ sú základom úspechu firmy. Významným prínosom pre tvorivosť a podnikavosť je systém duálneho vzdelávania, ktorý prepája teóriu s praxou, formuje tvorivého a podnikavého zamestnanca. Vážnym problémom však aj naďalej zostáva dostupnosť informácií a poradenstva v oblasti podnikania.

Cieľ 1

Podpora tvorivosti a podnikavosti mladých ľudí

Opatrenia:

- Podpora vzniku coworkingových centier a iných priestorov pre mladých ľudí na podporu tvorivosti
- Podpora duálneho systému vzdelávania
- Podpora vzdelávania k podnikaniu na školách
- Podpora a rozvoj študentských firiem na školách
- Propagácia dobrých príkladov z praxe
- Vyhľadávanie, podpora a rozvoj lídrov a motivátorov
- Podpora informovanosti o možnostiach vzdelávania zameraného na rozvoj tvorivosti a podnikavosti (job shadowing, stáže, štipendiá, prax, súťaže)
- Podpora pripravenosti mladých ľudí na podnikanie

TRENČIANSKY
SAMOSPRAVNÝ
K R A J

2.4 Participácia

Zabezpečenie aktuálnych, dostupných a relevantných informácií pre mládež je základnou podmienkou participácie mládeže na živote spoločnosti na miestnej a regionálnej úrovni. Školy a školské zariadenia, mimovládne organizácie a iné subjekty sú priestorom, kde má mládež vhodné a prirodzené podmienky na získanie a uplatnenie zodpovedajúcich kompetencií. Podporou štruktúrovaného dialógu možno prispieť ku skvalitneniu života mladých ľudí v regióne. Vznik a rozvoj kvality žiackych školských rád na základných školách prispieva ku skvalitneniu života a rozvoju kompetencií už v nižšom veku. Rozvoj takto získaných kompetencií pokračuje aj na stredných školách.

Cieľ 1

Rozvoj participácie na území Trenčianskeho kraja

Opatrenia:

- Podpora partnerstva a komunikácie medzi školou a mladým človekom
- Podpora existencie a vzdelávania koordinátorov práce s mládežou (profesionálneho pracovníka s mládežou, prvého kontaktu mladého človeka so samosprávou)
- Podpora učenia sa demokracii a participácii prostredníctvom ŽŠR s využitím neformálneho vzdelávania na ZŠ a SŠ
- Podpora sieťovania, výmeny know-how, dobrých príkladov z praxe
- Podpora vzniku a rozvoja mládežníckych parlamentov
- Podpora štruktúrovaného dialógu
- Podpora ocenenia práce koordinátorov ŽŠR
- Podpora rozvoja a zdieľania skúseností koordinátorov ŽŠR
- Podpora trvalej udržateľnosti koordinátorov ŽŠR
- Podpora vzniku komisií mládeže na samosprávach

2.5 Mládež a svet

Globálne vzdelávanie, ktoré zdôrazňuje globálny kontext v učení sa, podporuje zvyšovanie vedomostí o globálnych témach a motiváciu mladých ľudí sa nimi zaoberať. Vytváranie podmienok na rozvoj mobility a medzinárodných kontaktov motivuje mládež k získaniu interkultúrnej skúsenosti. Kvalitne pripravená a realizovaná aktivita v oblasti mobility mládeže posilňuje v nich hodnoty, akými sú napríklad poznanie ľudských práv, potlačanie prejavov intolerancie, rasizmu a xenofóbie, rozvoj solidarity, uznanie a chápanie hodnôt rôznych kultúr. Podporuje rozvoj projektov zameraných na študijnú, reprezentačnú pracovnú mobilitu mládeže, ako aj mobilitu mládeže vo voľnom čase. Skúsenosť s pobytom v zahraničí zvyšuje uplatniteľnosť mladých ľudí aj na trhu práce na Slovensku.

Cieľ 1

Zvyšovanie informovanosti a propagácia globálnych tém a mobility

Opatrenia:

- Zvyšovanie informovanosti o našej kultúre a iných kultúrach
- Zvyšovanie informovanosti o globálnych témach
- Zvyšovanie informovanosti o existujúcich grantových programoch v oblasti mobility
- Podpora rozvoja kľúčových kompetencií mladých ľudí (kritické myslenie, uvedomenie si súvislostí medzi vlastným konaním a globálnym dopadom, práca s informáciami, kritická reflexia médií a pod.)
- Vyhľadávanie a podpora nových partnerstiev s inými krajinami

Cieľ 2

Zvyšovanie informovanosti a kompetencií pracovníkov/koordinátorov práce s mládežou

Opatrenia:

- Zvyšovanie informovanosti a kompetencií koordinátorov práce s mládežou v poradenstve a konzultáciách o medzinárodných projektoch
- Zvyšovanie informovanosti koordinátorov práce s mládežou o možnostiach a podmienkach mobility mladých ľudí

2.6 Zdravie a zdravý životný štýl

Zdravie mládeže je jednou z najdôležitejších hodnôt pre budúcnosť. Životný štýl detí a mládeže sa v posledných rokoch mení. Dnešná mladá generácia mu neprikladá veľkú vážnosť. Základy zdravého životného štýlu by mali byť položené v rodine. Nie vždy má však rodina dostatok informácií, prostriedkov a možností na jeho realizáciu. Preto sa tejto problematike musia venovať školy a zariadenia, kde deti trávajú podstatnú časť svojho času. Pod vplyvom okolia sú mladí ľudia vystavení nezdravému spôsobu života, ktorý zahŕňa málo pohybu, veľa času venovaného televízii a počítaču, nezdravú stravu, nedostatok priestoru na sebarealizáciu, nedostatok sebadôvery, sebavedomia a sebaúcty, neadekvátne trávenie voľného času. Nezdravé životné spôsoby majú výrazný vplyv na kvalitu života mladých ľudí.

Cieľ 1

Podpora zdravia a zdravého životného štýlu mladých ľudí

Opatrenia:

- Rozvoj a propagácia športových, kultúrnych a iných aktivít a podujatí pre mladých ľudí
- Podpora organizácie spoločných aktivít pre celé rodiny
- Podpora propagácie zdravej výživy na školách
- Podpora kontrolných, prevenčných a osvetových aktivít policajného zboru
- Podpora výchovy k manželstvu a rodičovstvu, protidrogovej prevencie

Cieľ 2

Podpora a rozvoj duševného zdravia mladých ľudí

Opatrenia:

- Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na sebaopoznanie, zvládanie stresu a záťaže mladých ľudí
- Propagácia a zvýšenie informovanosti o duševnom zdraví
- Podpora práce s psychológmi na ZŠ a SŠ
- Podpora informovanosti mladých ľudí o možnostiach konzultácií, podpory a hľadania pomoci pri problémoch

2.7 Ochrana životného prostredia

Náš život nemôže byť oddelený od prostredia, v ktorom žijeme. Mladí ľudia vedia veľmi presne pomenovať problémy svojho okolia, prírody, vedia dokonca aj navrhovať podnetné riešenia v oblasti životného prostredia, avšak ich participácia, hoci práve oni budú znášať dôsledky dnešných rozhodnutí, je v tejto oblasti skôr výnimkou. Je preto dôležité naučiť mladých ľudí používať dôležité zručnosti, ktoré im umožnia aktívne sa zúčastňovať rozhodovaní dotýkajúcich sa aj ochrany prírody a životného prostredia. Zvyšovanie environmentálneho povedomia mladých ľudí je možné uskutočniť tak prostredníctvom formálneho vzdelávania ako aj formou neformálneho vzdelávania.

Cieľ 1

Podpora environmentálnej výchovy a ochrany životného prostredia

Opatrenia:

- Podpora environmentálnej výchovy na školách
- Oživenie metodiky živej knižnice a iných metódik neformálneho vzdelávania a ich využívanie pri zvyšovaní environmentálneho povedomia mladých ľudí
- Podpora aktivít mladých ľudí v rámci environmentálneho projektu TSK „Zelená župa“
- Podpora rozvoja zručností mladých ľudí
- Podpora spolupráce pri prevenčných aktivitách (samospráva – štátna správa – zamestnávateľia – MVO – mladí ľudia)
- Podpora osvetu a medializácie
- Zvyšovanie informovanosti o existujúcich grantových programoch v oblasti environmentalistiky
- Zvyšovanie informovanosti a kompetencií koordinátorov práce s mládežou v oblasti ochrany prírody a životného prostredia

2.8 Sociálne začlenenie

Sociálnemu začleneniu predchádza vylúčenie, ktoré je často vnímané aj ako dôsledok nerovného prístupu jednotlivcov či skupín k zamestnaniu, bývaniu, sociálnej ochrane, zdravotnej starostlivosti, vzdelaniu, službám a súčasne aj ako neschopnosť uplatňovať svoje práva a realizovať aktívne občianstvo. V Slovenskej republike sú najviac ohrozené sociálnym vylúčením deti vo veku do 18 rokov. Výrazne ohrozená skupina je mládež v náhradnej rodinnej starostlivosti a mládež v reedukačných domovoch. Je potrebné trvale a systematicky podporovať všetky aktivity vedúce k posilneniu preventívnych opatrení a informovanosti v oblasti sociálneho začlenenia.

Cieľ 1

Rozvoj prevenčných aktivít a informovanosti v oblasti sociálnej inklúzie

Opatrenia:

- Podpora spolupráce pri prevenčných aktivitách s komunitnými centrami, nízkoprahovými klubmi, rodinnými centrami a ďalšími subjektmi
- Podpora osvedy a medializácie
- Podpora spolupráce s MVO a dobrovoľníkmi
- Podpora mentoringu aktérov/autorít
- Rozšírenie vzdelávania o témy extrémizmus, sekty, xenofóbia, kyberšikana a ďalšie
- Podpora učeni sa hodnotám – rešpekt, občianske povinnosti, zodpovednosť a ďalšie
- Oživenie metodiky živej knižnice a jej využívanie pri informovanosti o aktuálnych témach
- Podpora rozvoja terénnej práce sociálnych pracovníkov, MVO a dobrovoľníkov
- Venovanie osobitnej pozornosti znevýhodneným skupinám mladých ľudí

2.9 Dobrovoľníctvo

Dobrovoľníctvo mládeže je dôležitým nástrojom rozvoja vedomostí, zručností a postojov mladých ľudí. Prejavovať spoločenskú solidaritu prostredníctvom dobrovoľníctva je pre mladých ľudí dôležité z hľadiska ich osobného rozvoja, vzdelávacej mobility, ako aj sociálnej súdržnosti. Dobrovoľníctvo mládeže tiež silne prispieva k medzigeneračnej solidarite. Slovenská republika v oblasti dobrovoľníctva nemá rozvinutú tradíciu, návyk a spoločenské uznanie prínosov dobrovoľníckej činnosti pre spoločnosť aj pre samotného dobrovoľníka, ktoré by následne mohol uplatniť na trhu práce. Je potrebné zapojiť do dobrovoľníctva čo najviac mladých ľudí z rozličných skupín a zabezpečiť ich udržateľnosť v dobrovoľníctve.

Cieľ 1

Podpora dobrovoľníctva v Trenčianskom kraji

Opatrenia:

- Propagácia dobrých príkladov z praxe o dobrovoľníctve
- Rozvoj spolupráce so ZŠ a SŠ pri rozvoji dobrovoľníctva, potreba začať rozvíjať vzťah k dobrovoľníctvu už na ZŠ
- Podpora ukotvenia dobrovoľníctva vo veku do 15 rokov v legislatíve
- Podpora sieťovania a informovanosti v rámci dobrovoľníctva (organizácie - mladí ľudia – sponzori - verejnosť)
- Podpora spoločenského uznania prínosov pre dobrovoľníkov a komunitu prostredníctvom oceňovania dobrovoľníkov
- Podpora vzdelávania o dobrovoľníctve a koordinátorov dobrovoľníctva
- Podpora dlhodobého dobrovoľníctva
- Mapovanie a zviditeľňovanie organizácií pracujúcich s dobrovoľníctvom
- Podpora koordinácie dobrovoľníckych akcií
- Podpora vzniku grantových programov alebo iných štruktúr na podporu dobrovoľníctva v spolupráci samospráva – sponzori - MVO

2.10 Práca s mládežou

Práca s mládežou je cieľavedomá činnosť, ktorá reaguje na potreby mladých ľudí a vedie k pozitívnemu rozvoju ich osobnosti. Je založená na princípe dobrovoľnej účasti mládeže, partnerského prístupu a vzájomného rešpektu. Jej úlohou je prispievať k zrelosti, nachádzaniu životného smerovania a sebazoznania jednotlivca a skupiny. V spolupráci s rodinami a odborníkmi môže práca s mládežou pomôcť pri riešení problémov nezamestnanosti mladých ľudí, školského neprospievania a sociálneho vylúčenia. Práca s mládežou taktiež pomáha zabezpečovať voľnočasové aktivity detí a mládeže. Realizujú ju pracovníci odborne pripravovaní na túto činnosť. Napriek tomu, že práca s mládežou je neformálna, musí byť viac profesionalizovaná.

Cieľ 1

Podpora a rozvoj oblasti práce s mládežou

Opatrenia:

- Mapovanie potrieb mladých ľudí
- Podpora aktivít realizovaných na základe potrieb mladých ľudí
- Podpora propagácie práce s mládežou v kraji, príkladov dobrej praxe zo Slovenska i zo zahraničia
- Podpora práce s mládežou s nedostatkom príležitostí
- Podpora spolupráce inštitúcií a subjektov, ktoré pôsobia v oblasti práce s mládežou
- Podpora zvyšovania kompetencií pracovníkov s mládežou/koordinátorov práce s mládežou
- Podpora vyhľadávania a rozvoja lídrov
- Podpora vyhľadávania a existencie vhodných priestorov pre prácu s mládežou, nízkoprahových klubov pre mladých ľudí a iných priestorov pre aktivity mladých ľudí

3 Implementácia, realizácia a hodnotenie koncepcie

TSK pri vykonávaní regionálnej samosprávnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži spolupracuje so školami a školskými zariadeniami, orgánmi štátnej správy, obcami, mestami, mimovládnyimi organizáciami, zamestnávateľmi a ďalšími aktérmi na území kraja a podporuje synergiu opatrení v jednotlivých oblastiach rozvoja práce s mládežou.

TSK realizáciou niektorých konkrétnych opatrení smerujúcich k napĺňaniu tejto koncepcie poveruje Krajské centrum voľného času v Trenčíne, ktorého súčasťou je Regionálne centrum mládeže.

TSK je iniciátorom zriadenia medzisektorovej pracovnej skupiny pre mládež na úrovni kraja, ktorá má poradný charakter pri realizácii opatrení v oblasti práce s mládežou.

Hodnotenie plnenia tejto koncepcie sa uskutoční v polovici jej realizácie, v roku 2018 a v závere jej platnosti, v roku 2020. Hodnotenie koncepcie koordinuje Úrad TSK a uskutoční sa formou konzultačných stretnutí na regionálnej úrovni, na ktorých sa zhodnotí napĺňanie koncepcie prostredníctvom uskutočnených opatrení.

TRENČIANSKY
SAMOSPRAVNÝ
K R A J

Záver

Predkladaná koncepcia si kladie za cieľ vytvoriť podmienky a príležitosti pre zvyšovanie kvality života mladých ľudí na území Trenčianskeho kraja. Za základné hodnoty vo vzťahu k deťom a mládeži TSK považuje rovnosť, spoluprácu, rešpekt a spoluzodpovednosť.

Koncepcia rozvoja práce s mládežou v Trenčianskom samosprávnom kraji do roku 2020 je otvorený dokument, ktorý je možné aktualizovať.